

## **ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΝΤΙΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

### **Μέλη ομάδας αντιρατσιστικής εκπαίδευσης**

- 1) Γιάννος Παπαχριστοφόρου (διευθυντής)
- 2) Έλενα Μιχαήλ (εκπαιδευτικός)

### **Σκοπός Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού**

- α)** Η αναγνώριση των οποιωνδήποτε άμεσων ή έμμεσων, σκόπιμων ή άσκοπων λόγων, πράξεων και διαδικασιών που οδηγούν σε αρνητικές διακρίσεις συγκεκριμένων ατόμων με βάση τη διαφορετικότητά τους
- β)** Η ανάληψη ενεργού δράσης για πρόληψη και αντιμετώπιση ρατσιστικών περιστατικών
- γ)** Η ανάληψη ενεργού δράσης για ανάπτυξη αντιρατσιστικής κουλτούρας

### **Στόχοι Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού**

- Η υποστήριξη της ισότητας, της δικαιοσύνης και του αμοιβαίου σεβασμού
- Η εξάλειψη ρατσιστικών περιστατικών οποιασδήποτε μορφής
- Η στήριξη των παιδιών που γίνονται δέκτες βίας, εκφοβισμού ή ρατσισμού οποιασδήποτε μορφής
- Η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως ορίζονται από τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- Η δημιουργία αντιρατσιστικής κουλτούρας.
- Η οργάνωση του σχολικού έτους με προγράμματα, δράσεις και μέτρα, που θα οδηγήσουν στην κοινωνική και συναισθηματική ενδυνάμωση όλων των μελών του σχολείου και θα μειώσουν την πιθανότητα συμπεριφορών κινδύνου (σχολική αποτυχία, βία και επιθετικότητα κλπ).

### **Βήματα διαχείρισης ρατσιστικών περιστατικών**

Η διαχείριση των ρατσιστικών περιστατικών γίνεται με ιδιαίτερο τρόπο κάθε φορά, καθώς καθένα έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες. Εντούτοις, σε κάθε περίπτωση είναι σημαντικό να τηρούνται τα ακόλουθα βήματα, για την αποτελεσματική καταγραφή και αντιμετώπιση των ρατσιστικών περιστατικών:

1. Το περιστατικό παρατηρείται από παιδιά ή εκπαιδευτικούς και αναφέρεται στον/στην Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό ή άλλο/η εκπαιδευτικό που βρίσκεται πλησιέστερα, αν είναι ανάγκη.
2. Ο/Η εκπαιδευτικός που είναι μάρτυρας ή ενημερώνεται πρώτος/η για το περιστατικό:
  - επεμβαίνει για να το διακόψει
  - παρέχει άμεση στήριξη και ασφάλεια στο θύμα
  - ενημερώνει άμεσα τον/την Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό.

3. Ο/Η Υπεύθυνος/η Εκπαιδευτικός:
  - επιβεβαιώνει ότι το θύμα/τα θύματα που ήταν στόχοι του ρατσιστικού περιστατικού είναι ασφαλή
  - ενημερώνει τον/τη Διευθυντή/ντρια
  - σε ξεχωριστές και κοινές συναντήσεις συζητά για το περιστατικό με όλα τα εμπλεκόμενα παιδιά και εκπαιδευτικούς (θύματα, θύτες, θεατές)
  - σημειώνει τις λεπτομέρειες στο έντυπο αναφοράς ρατσιστικού περιστατικού στη Φόρμα 1 (Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού, σελ. 29-31).
4. Η διεύθυνση του σχολείου προχωρεί στην επιβολή των ανάλογων κυρώσεων με βάση τις πρόνοιες των Κανονισμών Λειτουργίας του σχολείου. Αν τα εμπλεκόμενα άτομα παρακολουθούνται από Εκπαιδευτική/ό Ψυχολόγο τότε η διαδικασία επιβολής κυρώσεων γίνεται σε συνεργασία με την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.
5. Η διεύθυνση του σχολείου προχωρεί σε ενημέρωση του Παρατηρητηρίου για τη Βία αποστέλλοντας και προσκαλεί την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας για τις δικές τους ενέργειες και την ΟΑΠ, αν χρειαστεί, αν το περιστατικό κριθεί ιδιαίτερα σοβαρό ή αν προκαλείται από το ίδιο άτομο για πολλοστή φορά (βλ. Πίνακα Κυρώσεων).
6. Ο/Η Υπεύθυνος/η Εκπαιδευτικός συμπληρώνει στο τέλος του σχολικού έτους τη Φόρμα 2, (Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού, σελ. 32) με τα συγκεντρωτικά στοιχεία για τα ρατσιστικά περιστατικά του έτους που πέρασε, και το αποστέλλει ηλεκτρονικά στο ταχυδρομείο [kodikas@cyearn.pi.ac.cy](mailto:kodikas@cyearn.pi.ac.cy).

#### **Α) Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής Κώδικα Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού**

##### **ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ:**

**Γνωστοποίηση Κώδικα σε εκπαιδευτικούς** κατά τη διάρκεια συνεδρίασης προσωπικού και σε εκπροσώπους Συνδέσμου Γονέων από τη διευθυντική ομάδα του σχολείου.

##### **ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ:**

**Γνωστοποίηση Κώδικα σε μαθητές/τριες**, η οποία στοχεύει στην ενημέρωσή τους για τις δεσμεύσεις τους, τις διαδικασίες που θα ακολουθούνται σε περίπτωση αναφοράς ρατσιστικών περιστατικών και σε εισηγήσεις για τρόπους γνωστοποίησης του Κώδικα και Οδηγού στη σχολική κοινότητα. Η γνωστοποίηση μπορεί ακολουθήσει τα εξής βήματα:

- **Ενημέρωση όλων των παιδιών ανά ομάδες από Διευθυντή/ντρια και Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό** με χρήση σχετικών βίντεο και ενημερωτικής παρουσίασης ή Ενημέρωση παιδιών ανά τμήμα από τον/την εκπαιδευτικό του τμήματος
- **Συνεδρίαση Μαθητικών Συμβουλίων** με σκοπό την προώθηση εισηγήσεων για την καλύτερη γνωστοποίηση και ενημερότητα της σχολικής κοινότητας για την αντιρατσιστική πολιτική
- **Συνεδρίαση Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου** για αξιολόγηση των εισηγήσεων από τα Μαθητικά Συμβούλια και αποφάσεις σε σχέση με την υλοποίηση κάποιων από αυτές ή επιπρόσθετων, σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς

##### **ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ:**

**Γνωστοποίηση Κώδικα στις οικογένειες** σε πρωινό ή απογευματινό χρόνο, σε συνεργασία με το προσωπικό του σχολείου και τον Σύνδεσμο Γονέων. Στην εν λόγω συνάντηση μπορούν να αξιοποιηθούν φορείς ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που εργάζονται σε θέματα αντιρατσισμού.

## **ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ:**

**Έναρξη εφαρμογής Κώδικα και Οδηγού** σε ημερομηνία που έχει καθοριστεί εκ των προτέρων από το σχολείο και σχετική υπενθύμιση σε **σχολική συγκέντρωση**.

## **ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ:**

Εφαρμογή Κώδικα και Οδηγού σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Τονίζεται ότι η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής εξαρτάται άμεσα από τη **συνέπεια και συστηματικότητα** η οποία θα τηρείται σε όλα τα στάδια.

## **B) Ανάπτυξη Σχεδίου Δράσης Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους**

### **Προτεινόμενες δραστηριότητες:**

- 1) **Καθορισμός Επιτροπής** που θα συντονίζει τις δράσεις ένταξης Μαθητών/ριών Μεταναστευτικής Βιογραφίας (MMB) και επιμελείται της εφαρμογής του Κώδικα κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων του ΥΠΠ.
- 2) Εντοπισμός **αναγκών** και πιθανών συνεργατών.
- 3) **Επιμόρφωση προσωπικού** σε θέματα ρατσισμού, ένταξης, διαπολιτισμικότητας και διακρίσεων:
  - ο Ενημέρωση συναδέλφων στη Συνεδρία Προσωπικού για τα μαθήματα που συνίσταται να διδαχθούν ως μέσο προετοιμασίας των μαθητών/ριών για **εφαρμογή του κώδικα αντιρατσιστικής πολιτικής** από τη συντονίστρια του προγράμματος, Έλενα Μιχαήλ.
- 4) **Βιωματικά Εργαστήρια** καθόλη τη διάρκεια του χρόνου, σε ομάδες ή σε όλα τα τμήματα:
  - Διεξαγωγή **εκπαιδευτικού εργαστηρίου με θέμα τις έμφυλες ταυτότητες και στερεότυπα με βάση τα παραμύθια**:
    - ο «**Κόκκινο. Η ιστορία ενός κραγιονιού**», του Michael Hall, εκδ. Πουά (Α' τάξη)
    - ο «**Οι άνδρες δεν κλαίνε**», της Τζόαν Τούρου, εκδ. Μεταίχμιο (Δ' τάξη)
  - Βιωματικά εργαστήρια από το **"Hope For Children" CRC Policy Center** με θέμα **«Διαφορετικότητα – Ρατσισμός»**.
- 5) **Διοργάνωση/διεξαγωγή ημερίδων**:
  - **Διοργάνωση ημερίδας με θέμα την προσφυγιά**. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες/σταθμοί με βάση το παραμύθι **«Η βάρκα που δεν βούλιαζε»**.
  - **Ημερίδα σεβασμού/φιλίας/ενσυναίσθησης**. Η ημερίδα μπορεί να γίνει σε συνεργασία των αδερφών τμημάτων και να βασιστεί σε παραμύθια όπως **«Τα παπούτσια των άλλων»**, **«Η βαλίτσα»**, **«Το κόκκινο φόρεμα της Σαβέλ»** κλπ.
- 6) Συνεργασία με **Κυβερνητικούς και Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς**, για δράσεις και προγράμματα που μπορούν να προσφερθούν εντός και εκτός του σχολείου.
- 7) **Ενημερωτικά τρίπτυχα προς γονείς** σχετικά με τον Κώδικα Αντιρατσιστικής Πολιτικής μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες.

- 8) Μετάφραση Σχολικού Υλικού όπως: Κανονισμοί Σχολείου, Οδηγίες, Πληροφόρηση προς Μαθητές και Γονείς κ.α.
- 9) Τακτικές συναντήσεις με Γονείς/Κηδεμόνες MMB στο σχολείο.

### Γ) Επιπρόσθετο διδακτικό υλικό

- 1) Εγχειρίδιο **BEE: Boosting Gender Equality in Education**: εργαλειοθήκη μεθόδων παρέμβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, με θεωρητικά και πρακτικά εργαλεία, για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων του φύλου από το νηπιαγωγείο και το δημοτικό.
- 2) Εκπαιδευτικό υλικό από **Το Πολύχρωμο Σχολείο**  
<https://rainbowschool.gr/educational-material/>
- 3) Βίντεο Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου "**Just another youth story**": Νικόλ και Δήμητρα, Στέφανος Ιωάννου, Μαρίνα Γεωργίου, Bourak Berk Doulai  
<https://onek.org.cy/just-another-youth-story-vinteo-enantia-stis-koinonikes-diakriseis/>
- 4) «**Οι φίλοι μας, οι φίλες μας**» Ενότητα 6, Βιβλίο Γλώσσας Ε' Δημοτικού: Τροποποιημένη ενότητα, εμπλουτισμένη με υλικό από άτομα με αναπηρία Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αυτόνομη μάθηση και εξ αποστάσεως διδασκαλία (Μαρίνα Δημοκράτους - Σιμώνη Συμεωνίδου, Πανεπιστήμιο Κύπρου)
- 5) Εγχειρίδια Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης «**Ανακαλύπτοντας τον Ελέφαντα**»
- 6) Εγχειρίδια Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης «**Μικρή Πυξίδα**»
- 7) Εγχειρίδια Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης «**Κοινωνική Μάθηση**»
- 8) Ερευνητικό πρόγραμμα **Ψηφίδες Γνώσης Πανεπιστημίου Κύπρου** (εκπαιδευτικό υλικό για διδασκαλία θεμάτων σχετικά με αναπηρίες)
- 9) **Υλικό Υπάτης Αρμοστείας**: Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και στα δικαιώματα των προσφύγων
- 10) Εκπαιδευτικό Υλικό από το πρόγραμμα "**Σπάζοντας τα καλούπια του φύλου**" για θέματα ισότητας και οικονομικής ανεξαρτησίας ανδρών και γυναικών
- 11) Βίντεο **UNICEF "Άδικα παραμύθια"**

Όλα τα πιο πάνω, καθώς και επιπλέον υποστηρικτικό διδακτικό υλικό, βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για την Αντιρατσιστική εκπαίδευση  
[https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com\\_content&view=article&id=1425&Itemid=439&lang=el](https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=1425&Itemid=439&lang=el)

